

ปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลในงานของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย

มลธิชา กองพรหม¹ ในตะวัน กำหม่อม^{2*} และภาคภูมิ ทองลาด³

^{1,2,3}วิทยาลัยทองสุข

ADMINISTRATIVE FACTORS AFFECTING THE JOB EFFECTIVENESS OF EDUCATIONAL PERSONNEL IN THE SUKHOTHAI SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

Monthicha Kongprom¹ Naitawan Kamhom^{2*} and Pakphum Thonglard³

^{1,2,3} Thongsook College, Thailand

*Corresponding author e-mail: ntawan@hotmail.com

วันที่รับบทความ 9 กรกฎาคม 2569 วันที่แก้ไขบทความ 29 สิงหาคม 2569 วันที่ตอบรับบทความ 30 สิงหาคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในงานของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 385 คน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทาร์โร ยามาเนย์ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามการสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการบริหารทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในงานของบุคลากรทางการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = .688 - .857$) และปัจจัยการบริหารโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในงานโดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .842$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมา ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การมุ่งอนาคตและควบคุมตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยการบริหารที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลในงานของบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การทำงานเป็นทีม การมุ่งอนาคตและควบคุมตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลในงานได้ร้อยละ 70.90 ($R^2 = .709$) และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .842 ทั้งนี้ ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์สูงสุด รองลงมา ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การมุ่งอนาคตและควบคุมตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตามลำดับ

คำสำคัญ : ปัจจัยการบริหาร ประสิทธิภาพในงาน บุคลากรทางการศึกษา

Abstract

This research aimed to study the administrative factors affecting the work effectiveness of educational personnel under the Secondary Educational Service Area Office Sukhothai. The sample used in this study consisted of 385 educational personnel, determined by using Taro Yamane's sample size table. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The findings revealed that all administrative factors had positive relationships with the work effectiveness of educational personnel at the .01 level of statistical significance. The relationships were at a high level ($r = .688 - .857$), and the overall administrative factors had a very high positive relationship with overall work effectiveness ($r = .842$). When considering each aspect, administrators' leadership showed the highest relationship, followed by teamwork, future orientation and self-control, and achievement motivation. The results of the stepwise multiple regression analysis showed that the administrative factors which significantly predicted the work effectiveness of educational personnel at the .01 level included administrators' leadership, teamwork, future orientation and self-control, and achievement motivation. These factors together explained 70.90 percent of the variance in work effectiveness ($R^2 = .709$), with a multiple correlation coefficient of .842. Among these predictors, administrators' leadership had the highest predictive power, followed by teamwork, future orientation and self-control, and achievement motivation, respectively.

Keywords: Administrative Factors, Work Effectiveness, Educational Personnel

บทนำ

การจัดการศึกษามุ่งพัฒนามนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ จึงควรได้รับการส่งเสริมอย่างเหมาะสมตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพ ซึ่งถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล (วลีรัตน์ ฉิมน้อย, 2562) ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการวางแผน กำกับ ติดตาม และจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2545) โดยประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการสามารถสะท้อนคุณภาพของสถานศึกษาได้โดยตรง (วรภรณ์ ศรีจันทร์

พาล, 2565) ความสำเร็จของงานวิชาการขึ้นอยู่กับปัจจัยสนับสนุนหลายด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ศักยภาพของครู ความพร้อมด้านทรัพยากร เทคโนโลยี งบประมาณ และความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา (สมพงษ์ รมไทร, 2547) นอกจากนี้ ยังพบว่า สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของงานวิชาการ โดยเฉพาะในยุคที่สังคมและเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (ธีระ รุญเจริญ, 2557)

ในบริบทของศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับรูปแบบการบริหารให้มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง โดยผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (บุญชู บุตรทิจักร, 2568) อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานทางวิชาการยังประสบปัญหาหลายด้าน เช่น การขาดภาวะผู้นำทางวิชาการ การสื่อสารนโยบายที่ไม่ต่อเนื่อง การจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่สอดคล้องกับแนวคิดผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงข้อจำกัดด้านงบประมาณ เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาผู้เรียนยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย (ภาคภูมิ ทองลาด, 2569) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารสถานศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ “คน” ถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการบริหารการศึกษา เพราะเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนคุณภาพของสถานศึกษา (วิโรจน์ สารรัตน์, 2555) โดยเฉพาะผู้บริหารและครูซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของงานวิชาการ ปัจจัยทางการบริหารจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้งในด้านทรัพยากร การบริหารจัดการ และการพัฒนาบุคลากร (ประยงค์ ศรีโหม้, 2561; ภาณุพงษ์ คำภูษา, 2562) ขณะที่ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการหมายถึงระดับความสำเร็จของการดำเนินงานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสะท้อนผ่านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ และความสามารถในการปรับตัวของผู้เรียน (ชลนิชา ศิลาพงษ์, 2564)

จากสภาพปัญหาที่พบในปัจจุบัน ได้แก่ การขาดแคลนทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีไม่เต็มศักยภาพ ภาวะผู้นำที่ยังไม่สามารถส่งเสริมการทำงานเป็นทีม รวมถึงบุคลากรบางส่วนยังขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการมุ่งอนาคต ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้าม หากสถานศึกษามีการบริหารทรัพยากรอย่างเหมาะสม ผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง และบุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงาน ย่อมส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาทัศนคติของผู้เรียน และความสามารถของสถานศึกษาในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน (ธนัท ธีรทรัพย์ธรรม, 2569)

ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับประสิทธิผลในงานของบุคลากรทางการศึกษา จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากจะช่วยให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในงานของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีอย่างน้อย 3 ปัจจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารกับประสิทธิภาพในงานของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) ทำการวิจัยโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัยโดยไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่ชัด แต่ทราบสัดส่วนของประชากร ที่ ร้อยละ 60

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัยจำนวน 385 คน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทารุโร่ ยามาเน่ย์ (Taro Yamane. 1970: 607 – 610 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559)

ขอบเขตที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารกับประสิทธิภาพในงานของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย ครั้งนี้ มุ่งศึกษา ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยทางการบริหาร 3 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านสิ่งสนับสนุน ประกอบด้วย 1.1) ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน 1.2) ด้านเทคโนโลยี 2) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ประกอบด้วย 2.1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2.2) การทำงานเป็นทีม 3) ปัจจัยด้านจริยธรรม ประกอบด้วย 3.1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3.2) การมุ่งอนาคตและควบคุมตน และตัวแปรตามคือ ประสิทธิภาพในงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และ 4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารและประสิทธิภาพในงานของบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย โดยกำหนดกรอบแนวคิดให้ครอบคลุมตัวแปร เนื้อหา และ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งค่าดัชนีอยู่ระหว่าง 0.60–1.00 ถือว่าสามารถนำไปใช้ได้ (ในตะวัน กำหอม, 2559)

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหาร ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านสิ่งสนับสนุน ได้แก่ ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยี 2) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการทำงานเป็นทีม และ 3) ปัจจัยด้านจริยธรรม ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการมุ่งอนาคตและควบคุมตน จำนวน 30 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลในงานของบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน จำนวน 20 ข้อ

แบบสอบถามทั้ง 2 ตอนเป็นแบบมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) (Chang, 1993; Sowers, 2004 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม, 2559) ตั้งแต่ระดับ 6 “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึงระดับ 1 “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง”

หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 385 ชุด ซึ่งเท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการตอบแบบสอบถามแก่ผู้ตอบ จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ ก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ระดับปัจจัยทางการบริหารและประสิทธิผลในงาน 2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับประสิทธิผลในงานของบุคลากรทางการศึกษา โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 ซึ่งแสดงระดับและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีดังนี้: 0.81–1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก, 0.61–0.80 ระดับสูง, 0.41–0.60 ระดับปานกลาง, 0.21–0.40 ระดับต่ำ, 0.01–0.20 ระดับต่ำมาก และ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับประสิทธิผลในงานของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย พบว่า ปัจจัยทางการบริหารทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = .688 - .857$) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารโดยรวม (X) กับประสิทธิผลในงานโดยรวม (Y) พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .842$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า เมื่อปัจจัยทางการบริหารเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ประสิทธิผลในงานของบุคลากรทางการศึกษาเพิ่มขึ้นในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_3) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในงานโดยรวมสูงที่สุด ($r = .808$) รองลงมา ได้แก่ การทำงานเป็นทีม (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .792 การมุ่งอนาคตและควบคุมตน (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .774 และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .761 ตามลำดับ ส่วนด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน (X_1) มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด แต่ยังอยู่ในระดับสูง ($r = .707$) สำหรับประสิทธิผลในงานรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน (Y_3) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางการบริหารโดยรวมสูงที่สุด ($r = .857$) รองลงมา ได้แก่ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (Y_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .832 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (Y_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .811 และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Y_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .846 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลในงานของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_3) การทำงานเป็นทีม (X_4) การมุ่งอนาคตและควบคุมตน (X_6) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลในงานได้ร้อยละ 70.90 ($R^2 = .709$) และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .842 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในงานอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Beta = .436) เป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์สูงสุด รองลงมา ได้แก่ การทำงานเป็นทีม (Beta = .327) การมุ่งอนาคตและควบคุมตน (Beta = .251) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Beta = .189) ตามลำดับ

สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y = .487 + .392(X_3) + .281(X_4) + .214(X_6) + .158(X_5)$$

และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .436(X_3) + .327(X_4) + .251(X_6) + .189(X_5)$$

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการบริหารทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในงานของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = .688 - .857$) และปัจจัยทางการบริหารโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในงานโดยรวมในระดับสูงมาก ($r = .842$) แสดงให้เห็นว่า หากสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการพัฒนา นักเรียน การแก้ปัญหาในโรงเรียน และการพัฒนาองค์กร ทั้งนี้ ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในงานสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การมุ่งอนาคตและควบคุมตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ สามารถสร้างความร่วมมือในการทำงาน และส่งเสริมแรงจูงใจแก่บุคลากร จะช่วยเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมรินทาล พัฒนทรัพย์พิศาล (2560) ที่พบว่า ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การ บุคลากร กระบวนการบริหาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ประภาส จิตรกรศิลป์ (2561) ที่พบว่า ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ ประยงค์ ศรีโทมิ (2561) ที่พบว่า ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาในระดับค่อนข้างสูง โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการ ด้านทรัพยากรการเรียนการสอน และด้านภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ วาทีตยา ราชภักดี (2561) ที่พบว่า ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในระดับสูง และสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม บรรยากาศองค์การ และการพัฒนาบุคลากร ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม จะช่วยส่งเสริมประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ในส่วนของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลในงานได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การทำงานเป็นทีม การมุ่งอนาคตและควบคุมตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลในงานได้ร้อยละ 70.90 ($R^2 = .709$) แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ ภานุพงษ์ คำภูษา (2562) ที่พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการและการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ร่วมมือเพื่อประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน และสอดคล้องกับ ชริกา ไชยเดช (2563) ที่พบว่าสมรรถนะของผู้บริหาร โดยเฉพาะด้านการทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ พรสวรรค์ เหลาเวียง (2564) และ สกุนา ไบภักดี (2565) ที่พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านการพัฒนาบุคลากร การบริหารแบบมีส่วนร่วม การจูงใจ และบรรยากาศองค์การ สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การบริหารที่ส่งเสริมความร่วมมือ การสร้างแรงจูงใจ และการพัฒนาศักยภาพบุคลากร มีผลต่อความสำเร็จขององค์กรทางการศึกษาโดยตรง อีกทั้งยังสอดคล้องกับ รัตติกาล ช่วยเชิด (2565) ที่พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา และ กัญญาภรณ์ โอระนันท์ (2568) ที่พบว่า การมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สะท้อนให้เห็นว่า บุคลากรที่มีการวางแผนและมองเป้าหมายระยะยาว จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ จุฑามาส อีรภาพสภาพร (2568) ที่พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการ และ ธนัท อีรทรัพย์ธรรม (2569) ที่พบว่า ปัจจัยส่งเสริมการบริหารสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลทางวิชาการได้ร้อยละ 87.80 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านการบริหารยังคงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและประสิทธิผลของบุคลากรในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาสูงที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรพัฒนาทักษะด้านการบริหาร การตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจ และการเป็นผู้นำเชิงวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

1.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การมุ่งอนาคตและควบคุมตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคลากรทางการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในการดำเนินงาน ร่วมกันกำหนดเป้าหมายขององค์กร ตลอดจนสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อต่อความร่วมมือและความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยรวม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยทางการบริหารด้านอื่นเพิ่มเติมที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา เช่น วัฒนธรรมองค์การ เทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารแบบมีส่วนร่วม หรือการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบหรือวิจัยเชิงคุณภาพในบริบทของสถานศึกษาที่ต่างกั น เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ หรือหน่วยงานการศึกษาประเภทต่าง ๆ เพื่อศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานในแต่ละบริบท และนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดแนว ทิศทางการบริหารที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: CURSULA
ลาดพร้าว.
- กัญญาภรณ์ โอระนันท์. (2568). การมุ่งอนาคตกับประสิทธิผลสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียน
ในสังกัดกรุงเทพมหานคร. (หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา).
วิทยาลัยทองสุข.
- จุฑามาส อธิภาพสถาพร. (2568). คุณลักษณะผู้บริหารในยุคดิจิทัลกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการ
สถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักบริหารงานเขตพื้นที่การศึกษา. (หลักสูตรศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). วิทยาลัยทองสุข.
- ชริกา ไชยเดช. (2563). ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา
เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6. (หลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). วิทยาลัยทองสุข.
- ชลนิชา ศิลาพงษ์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ
บริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.
(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธันท์ อธิทรัพย์ธรรม. (2569). ปัจจัยส่งเสริมการบริหารกับประสิทธิผลทางวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา
ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. (หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). วิทยาลัยทองสุข.
- ธีระ รุญเจริญ. (2557). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ในตะวัน กำหอม. (2559). การวิจัยทางการศึกษา. เล่ม 2. วิทยาลัยทองสุข. กรุงเทพฯ
- ในตะวัน กำหอม. (2568). การวัดจริยธรรม. สำนักพิมพ์สยามจุลมลทล.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- บุญชู บุตรทิจกร. (2568). ปัจจัยที่ให้ความสำคัญเชิงอิทธิพลทางนิเวศวิทยากับประสิทธิผลทางวิชาการของ
บุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ. (หลักสูตรศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). วิทยาลัยทองสุข.

- ประภาส จิตรรักศิลป์. (2561). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ประยงค์ ศรีโหม้. (2561). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. (วิทยานิพนธ์ ค.ม.). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- พรสวรรค์ เหลาเวียง. (2564). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภาคภูมิ ทองลาด. (2569). การพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูโรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา), โรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา).
- ภานุพงษ์ คำภูษา. (2562). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างปัจจัยทางการบริหาร ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภานุพงษ์ คำภูษา. (2562). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างปัจจัยทางการบริหาร ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เมรินทกาล พัฒนทรัพย์พิศาล. (2560). การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัด ในความรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 11: พหุกรรมศึกษา. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัตติกาล ช่วยเจ็ด. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดระนอง. (หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). วิทยาลัยทองสุข.
- วรภรณ์ ศรีจันทร์पाल. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วลีรัตน์ ฉิมน้อย. (2562). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะพลเมืองคุณภาพในศตวรรษที่ 21. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วาทีตยา ราชภักดี. (2561). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ. สกุนา ไบภักดี. (2566). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. 5(1), 27-40.
- สมพงษ์ ร่มไทร. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยแวดล้อมกับการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ ค.ม.,). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.